

T.C.
Orman ve Su İşleri
Bakanlığı

T.C. ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
IX. Bölge Müdürlüğü
Bolu Şube Müdürlüğü

YENİÇAĞA GÖLÜ'NÜ TANIYALIM

OSMAN ERDEM
Doğa Araştırmaları Derneği Başkanı
56osmanerdem@gmail.com
Tel:05339565110

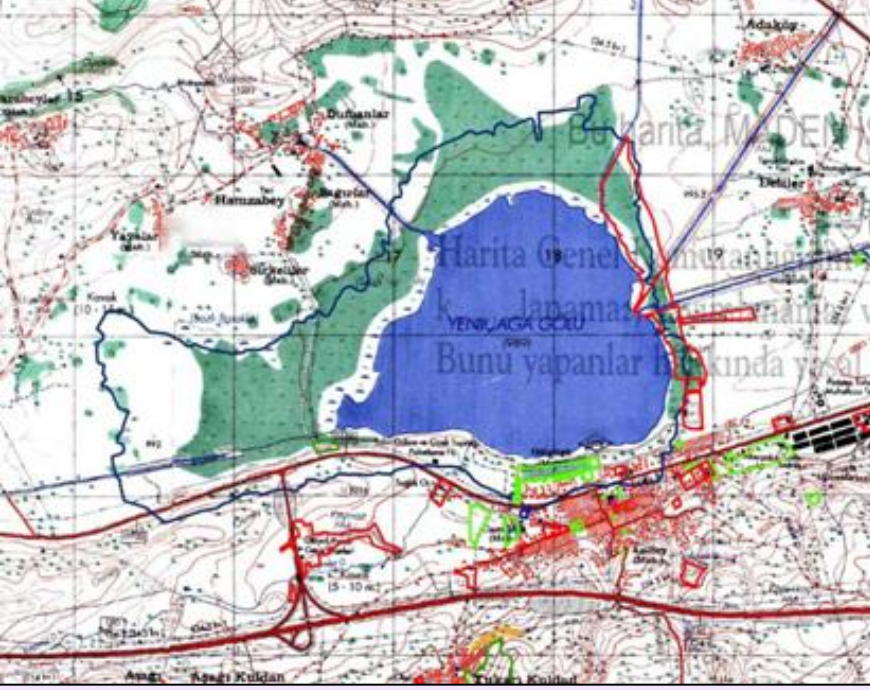
DEVAMI İÇİN
TIKLA

Not: Bu sunu 28 Eylül 2016 tarihinde Yeniçağa Gölü Yönetim Planı çalıştayında yapılmıştır.

Bu sunu aşağıda listesi verilen ęalıřmalardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

- **Birds of Turkey - Yenięaęa Gölü, Kasperek M., Kılığ A. 1987 Ankara**
- **Yenięaęa Gölü'nün Kuşlar Ağısından Deęerlendirilmesi ,Nihai Rapor, Kuş Araştırmaları Derneği, 2010 Ankara**
- **Yenięaęa Gölü'nde (Bolu) Turna'nın(Grus grus) Üreme ve Alan Kullanımı Araştırması, Nihai Rapor, Kuş Araştırmaları Derneği, 2011 Ankara**
- **Yenięaęa Gölü Sulak Alan Yönetim Planı Projesi, Nihai Rapor, DOKAY Mühendislik, 2015, Ankara**

Yeniçağa Gölü, Bolu ili, Yeniçağa ilçesi sınırları içinde yer almaktadır.

D100 Karayolu ilçe merkezinden, TEM Otoyolu güney bitişiğinden geçer. Ankara'ya 150 km, İstanbul'a 305 km mesafededir.

Batısındaki Bolu iline 37 km, Kuzeyindeki Mengen ilçesine 23 km, doğusundaki Gerede ilçesine 15 km, güneyinde bulunan Dörtdivan ilçesine 9 km mesafededir. Gölün deniz seviyesinden yüksekliği 989 m. Tescillenmiş sulak alan sınırı ise 263,65 ha'dır.

Ulusal Sulak Alan Komisyonunun, 24 Aralık 2014 tarihinde gerçekleştirilen 2014 Yılı II. Olağan Toplantısı'nda Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan olarak onaylanmıştır.

16.05.2008 tarih ve 3158 numaralı Karar ile "1.Derece Doğal Sit Alanı" (554,44 ha) olarak tescil edilmiş, ancak sit kararının iptaline dair dava açılan davanın mahkeme süreci devam etmektedir.

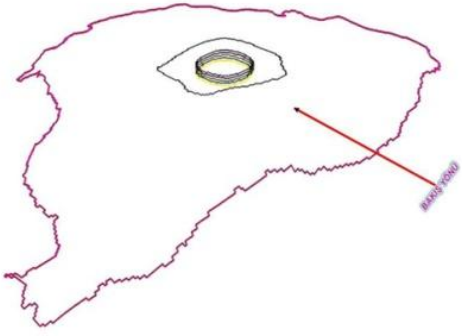

Tektonik bir göl olan Yeniçağa Gölü, Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın oluşturduğu çukurun alüvyonla dolması sonucu oluşmuştur.

Doğal durumunda dışarıya akıntısı yoktur. Sadece yağışların bol olduğu yıllarda taşkın dönemlerinde fazla sular kuzeyden Aşağıdere vasıtasıyla Mengen Çayı'na boşalmaktadır.

Yeniçağa Gölü, doğudan Deliler deresi, batıdan Kuzuviran deresi ile göl havzasında tarım alanlarının drenajı amacıyla açılan kanalların taşıdığı sularla beslenmektedir.

	Akarsu ve kanallar	Yağış Havza Alanı (km ²)	Debi (m ³ /s)
1	Deliler Deresi	44,8	26,6
2	Kuzuviran Deresi	24,4	11,7
3	Hamzabey Kanalı	60,1	39,8
4	Batı Kanalı	13,0	9,0
5	Adaköy Kanalı	9,2	6,4
6	Doğu Kanalı	5,34	5,6

DAHA SONRAKİ YILLARDA KURUTULAN ANCAK TAŞKINLARDAN SU ALTINDA KALMA RİSKİ BULANAN MERA VE TARIM ARAZİSİ VASIFLI SAHA

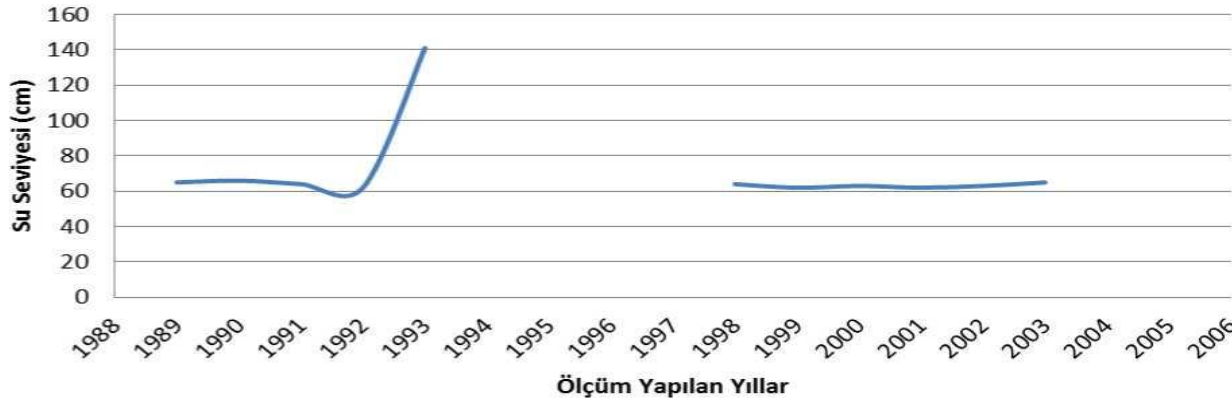

1954 yılında sıtma ile mücadele, 1965'li yıllardan itibaren ise mevsimsel taşkınları önlemek amacıyla gölde kurutma ve ıslah çalışmaları yapılmış ve göl alanı önemli ölçüde küçültülmüştür.

1965 yılında gölün kuzeydoğusunda açılan derin bir tahliye kanalıyla göl suları Mengen Çayı'na boşaltılmış (Biçer,1966) ve göl neredeyse kurumuş, derinliği 62 cm'ye kadar düşmüştür.

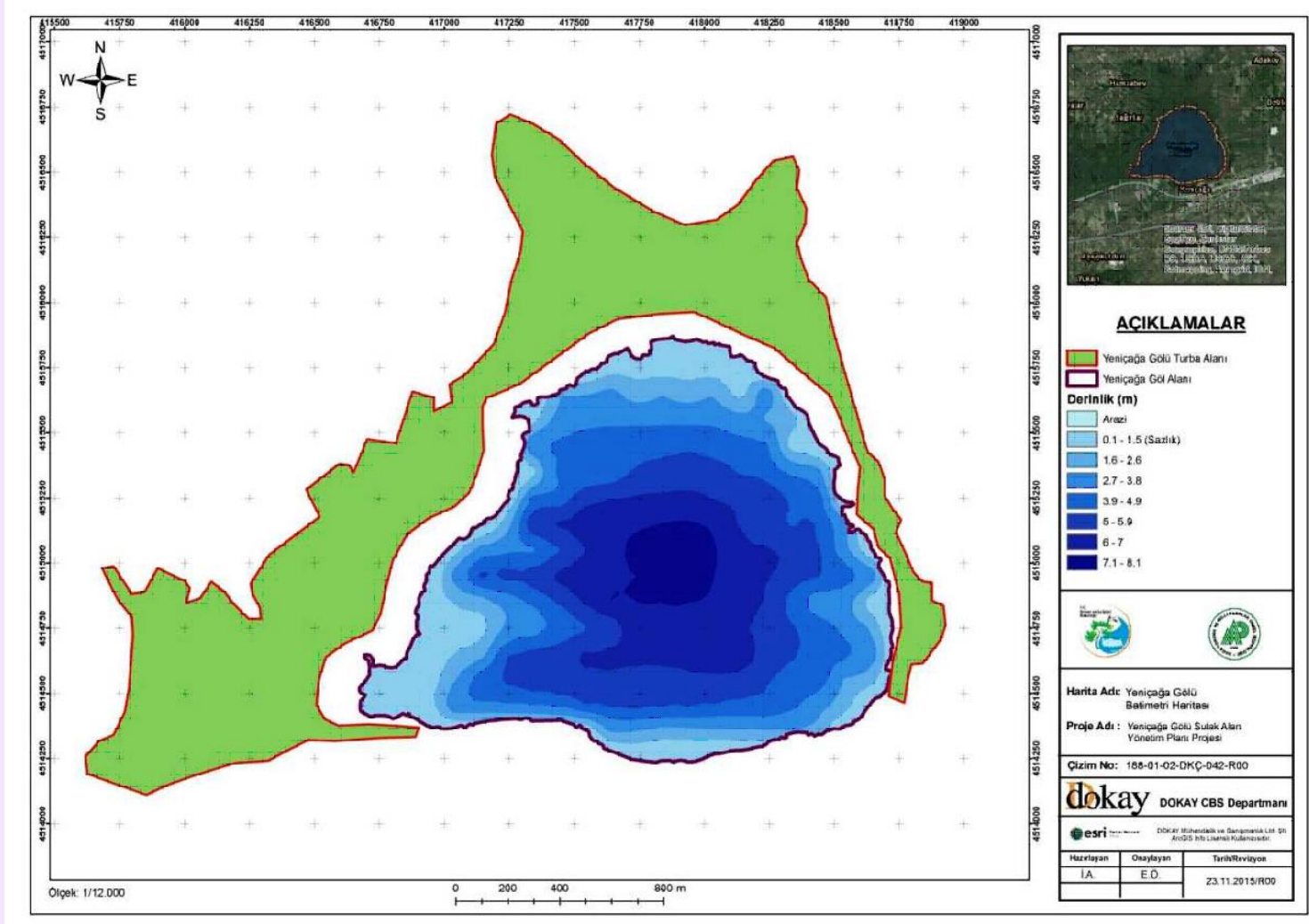
Ancak daha sonra göl kurutma kapsamından çıkarılmış ve tahliye kanalı 1990 yılında kapatılmıştır.

Yeniçağa Gölü, Ortalama Su Seviyesi

Grafik 28: Yeniçağa Gölü, Gözlem Süresinde Ölçülen Ortalama Su Seviyesi

Derinlik haritası

2015 yılı Haziran ayında yapılan Batimetri çalışmasında, Yeniçağa Gölü'nün en derin yeri 8 metre, ortalama derinliği ise 5 metre olarak tespit edilmiştir.

SU KALİTESİ

Yeniçağa Gölü Sulak Alan Yönetim Planı Projesi kapsamında 15.07.2015 (5 nokta) ve 22.11.2015 tarihleri arasında (7 nokta) gölden su örnekleri alınmış ve analizleri yapılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre, göl suyunun pH, BOI ve KOI değerleri bakımından III. sınıf su kalitesi değerlerine sahip olduğu; Toplam azot parametreleri ötrofik sınıf değerlerine sahipken, toplam fosfor parametresi bakımından ise hipertrofik sınıf değerlerine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Bu duruma göre, yüzey suları ile göl çevresindeki yerleşimlerden ve tarım alanlarından taşınan yüksek azot/fosfor oranına sahip suların neden olmuş olabileceği varsayılmıştır.

**ÇOK
ÖNEMLİ**

Yeniçağa Gölü'nün sahip olduğu biyolojik, ekolojik ve sosyo-ekonomik değerlerin varlığını sürdürebilmesi ve çevresinde yaşayan insanların bu değerlerden yararlanabilmesi için Yeniçağa Gölü'ndeki **SU MİKTARININ VE SU KALİTESİNİN MUTLAKA KORUNMASI GEREKMEKTEDİR.**

YENİÇAĞA GÖLÜNÜN BİYOLOJİK DEĞERLERİ

(Önemli bulgular)

KUŞLAR

Yeniçağa Gölü, uluslararası kriterlere göre ulusal öneme sahip sulak alan ekosistemidir.

Aynı zamanda ülkemizdeki 184 önemli kuş alanından biridir.

Bugüne kadar yapılan gözlemler neticesinde alanda 217 kuş türü tespit edilmiştir. Yeniçağa Gölü pek çok kuş türü için gerek üreme döneminde, gerekse göç sırasında önemli bir alandır. 27'si sokuşu, 14'ü yırtıcı, 56'sı ötücü olmak üzere, alan ve çevresinde 97 kuş türü kuluçkaya yatmaktadır.

Hamzabey köyünde kavak ağaçları üzerinde 70'in üzerinde yuvanın yer aldığı 3 ayrı gri balıkçıl üreme kolonisi bulunmaktadır. Koloni, bugüne kadar Türkiye'de insanlarla iç içe tespit edilen tek balıkçıl kolonisidir.

ÖNEMLİ

Kolonilerin varlığı için yuvaların bulunduğu kavak ağaçları mutlaka korunmalıdır.

Alanda üreyen en önemli kuş türlerinden biri de turnadır.

Her yıl düzenli olarak bir çift turna alanda kuluçkaya yatmaktadır.

Kayıtlardan, türün 1960-70'li yıllarda üreme döneminde 4 ile 8 çift arasında turnanın alanda kuluçkaya yattığı bildirilmektedir.

Alanda kuluçkaya yatan turna sayısının azalmasının sebebinin, torf çıkarımı ve çayırılık alanların drenajı nedeniyle turna habitatlarının daralması olduğu düşünülmektedir.

Geçmiş yıllarda alınmış hava fotoğraflarıyla şu andaki uydu görüntüleri kıyaslandığında gölün etrafındaki çayırılık alanların 2/3'den daha fazlasının yok edilmiş olduğu görülmektedir.

ÖNEMLİ

Son kalan bir çift turnanın da alanı terk etmemesi için kalan üreme ve beslenme alanlarının mutlaka korunması gerekmektedir.

Bölgenin kuşlar bakımından diğer bir önemi ise **yırtıcı kuşlar için avlanma ve dinlenme yeri oluşudur.**

Bölgede çoğunluğu göç sırasında olmak üzere 25 yırtıcı kuş türü saptanmıştır.

Yapılan çalışmalar şah kartalın (*Aquila heliaca*) gölün kuzeyindeki ormanlarda kuluçkaya yattığını göstermiştir. Akkuyruklu kartal (*Haliaeetus albicilla*) ve yılan kartalının (*Circaetus gallicus*) da bölgede kuluçkaya yattığı düşünülmektedir.

ÖNEMLİ

Her üç türün de üreme döneminde mutlaka izlenmesi ve varsa tehditlere karşı gerekli tedbirlerin alınması önem arz etmektedir.

Tarlalar arasında ötücü kuşlar için ideal habitat oluşturan ağaç ve çalılar bulunmaktadır.

Bölgede bugüne kadar 56 ötücü kuşun alanda kuluçkaya yattığı tespit edilmiştir.

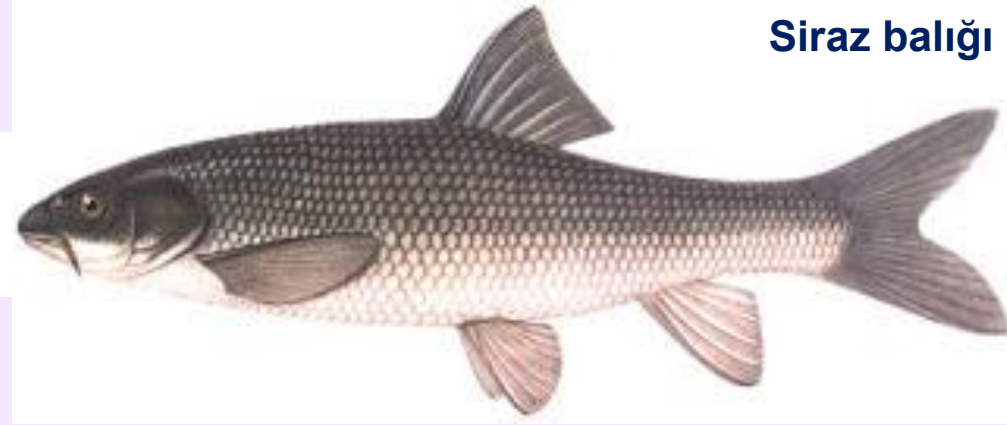

Gölün kuzeyinden geçen stabilize yolun Mengen yoluyla birleştiği noktada bulunan çeşmeye bir saat içinde üveyik, küçük iskete, saka, çütre, çayır incirkuşu, keten kuşu, florya, tarla kirazkuşu, ak kuyruksallayan su içmek için gelmiş ve tamamının fotoğrafı çekilmiştir.

ÖNEMLİ

Eğitim ve doğa turizmi çalışmalarında değerlendirmek üzere düzenlemeler yapılabilir.

BALIKLAR

Yeniçağa Gölü'nde bugüne kadar yapılmış olan araştırmalar sonucunda 6 balık türü tespit edilmiştir..

BİLİMSEL ADI	TÜRKÇE ADI	ENDEMİZM	IUCN	BERN	CITES
<i>Capoeta baliki</i>	Siraz	E	LC	-	-
<i>Squalius pursakensis</i>	Tatlısu Kefali	E	LC	-	-
<i>Cyprinus carpio</i>	Sazan	-	VU (Tuna pop.)	-	-
<i>Tinca tinca</i>	Kadife-Mercan (Yabancı tür)	-	LC	-	-
<i>Carassius gibelio</i>	İsrail sazanı- Gümüşü havuz balığı (Yabancı tür)	-	LC	-	-
<i>Gambusia holbrooki</i>	Sivrisinek balığı (Yabancı tür)	-	-	-	-

DİĞER HAYVAN TÜRLERİ

Bölge diğer yaban hayvanları bakımından da oldukça zengindir.

Yeniçağa gölü çevresinde 23 memeli türü yaşamaktadır.

Bunlardan, küçük beyazdişli böcekçil (*Crocidura suovaolens*), büyük nalburunlu yarasa (*Rhinolophus ferrumequinum*), Savii cüce yarasası (*Hypsugo savii*), küçük ağaç yarasası (*Nyctalus leisleri*), çakal (*Canis aureus*), ve Anadolu sincabı (*Sciurus anomalus*) **Bern Sözleşmesi uyarınca mutlak korunması gereken türlerdir.**

Alanda 7 amfibi ve sürüngen türü tespit edilmiştir. Bunlardan benekli kaplumbağa (*Emys orbicularis*) IUCN'e göre tehdit altına girmeye yakın (NT) kategorisindedir.

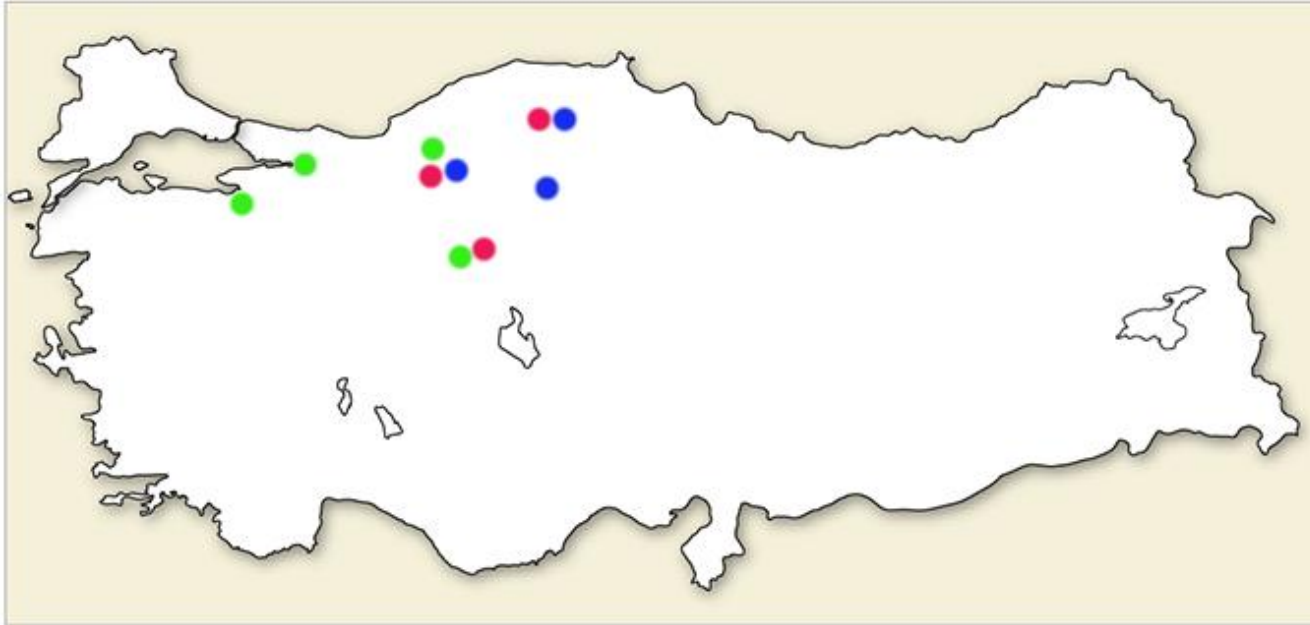
Benekli kaplumbağa

BİTKİLER

Yeniçağa Gölü, uluslararası kriterlere göre ülkemizdeki 112 önemli bitki alanından biridir. Yeniçağa Gölü alt havzasında 384 bitki taksonu tespit edilmiştir.

Bunlardan 12 tür ülkemize endemiktir.

YENİÇAĞA GÖLÜ KORUMADA ÖNCELİKLİ BİTKİ TÜRLERİ 1

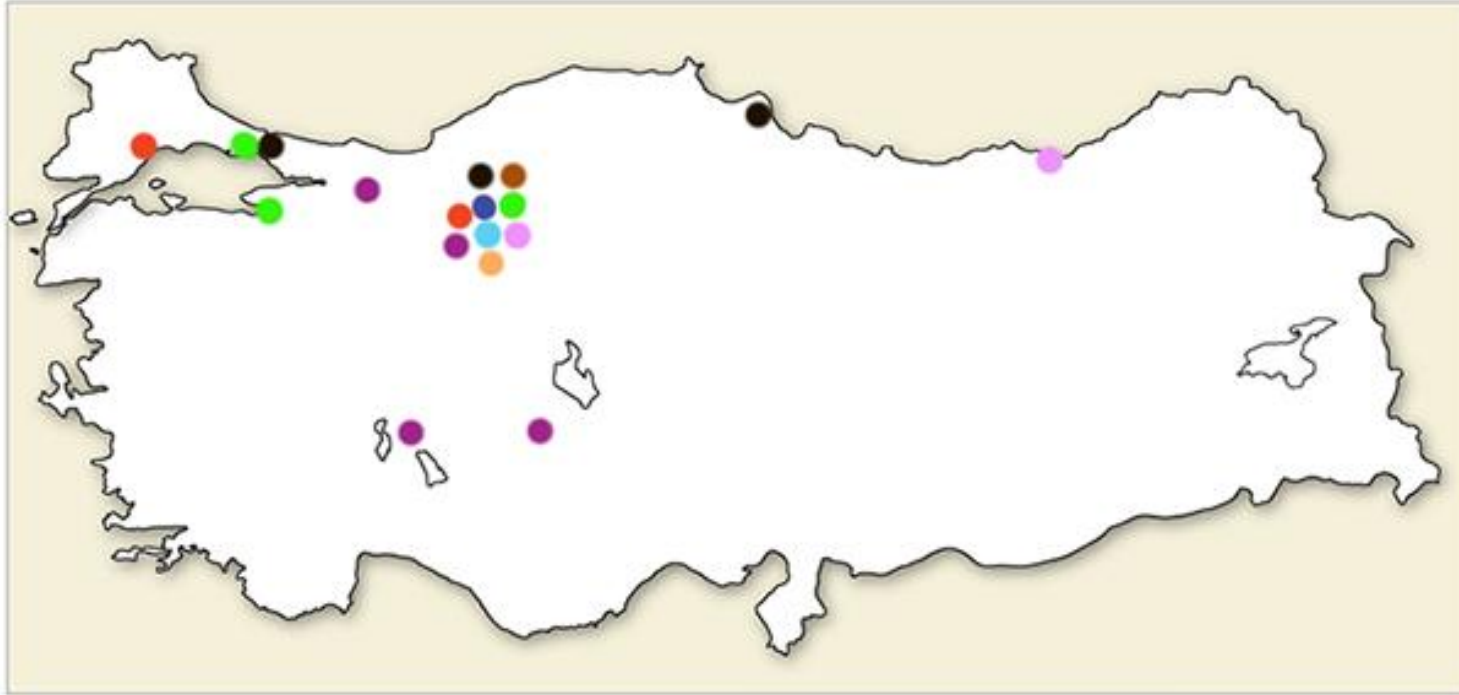
- *Barbarea trichopoda* (NT) (Bolu, Kastamonu, Ankara)
 - *Tripleurospermum rosellum* var. *album* (VU) (Bolu, Çankırı, Kastamonu)
 - *Crocus biflorus* Mill. subsp. *pulchricolor* (NT) (Bolu, Ankara, Bursa, Kocaeli)
- Üç bitki türü de endemiktir.

Yeniçağa Gölü'nde endemik olmamasına rağmen ülkemizde nadir bulunan 9 bitki türü belirlenmiştir.

Bu bitkilerin tamamı sulak alan ekosistemine bağımlı türlerdir.

ALANDAKİ TÜRKİYE'DE NADİR BULUNAN BİTKİ TÜRLERİ

● *Rumex hydrolapathum* (Bolu)

● *Najas marina* (Bolu)

● *Pedicularis palustris* (Bolu)

● *Caltha palustris* (Bolu)

● *Ranunculus lingua* (Bolu, Tekirdağ)

● *Carex lasiocarpa* (Bolu, Trabzon)

● *Senecio paludosus* (Bolu, Bursa, İstanbul)

● *Lathyrus palustris* (Bolu, İstanbul, Samsun)

● *Acorus calamus* (Bolu, Isparta, Konya, Sakarya)

Alanda bulunan,
Aksaz (*Typha minima*) ve puf
sazı (*Typha shuttleworthii*) Bern
Sözleşmesine mutlak korunması
gereken türler listesinde yer
almaktadır.

Typha minima

Typha shuttleworthii

ÖNEMLİ →

Alandaki korumada öncelikli bitki türlerinin varlıklarını
sürdürmesi Yeniçağa Gölü'nün korunmasına bağlıdır.

Son yapılan araştırmalarda nadir bir çok türün
bulunamadığı belirtilmektedir.

Alandaki korumada öncelikli bitki türleri kümelenmiş
yayılım alanlarında mutlaka düzenli olarak izlenmelidir.

SOSYOEKONOMİK VE KÜLTÜREL ÖZELLİKLER

1	Su temini	Yok
2	Sulak alan ürünleri	
	Balıkçılık	Var
	Hayvancılık	Var
	Turba çıkarımı	Var
	Sazcılık	Yok
	Tuz üretimi	Yok
3	Ulaşım	Yok
4	Turizm - eğlence	Var-Yüksek potansiyel
5	Eğitim - araştırma	Var-Yüksek potansiyel
6	Kültürel değerler	Var

TURİZM – EĞLENCE VE EĞİTİM – ARAŞTIRMA

Yeniçağa Gölü coğrafi konumu, ulaşım imkanları ve barındırdığı değerlerle biyolojik ve peyzaj değerleriyle ; toplumda doğa koruma bilincinin geliştirilmesine yönelik **eğitim faaliyetleri, doğa fotoğrafçılığı, kuş gözlemciliği ile gününbirlik rekreatif faaliyetler** için önemli bir avantaj oluşturmaktadır.

ÖNEMLİ

Bu faaliyetlere yönelik düzenlemeler yapılması durumunda, diğer alanlara da örnek olabilecek bir başarının elde edilebileceği düşünülmektedir.

ÖNEMLİ

- İnsanların alana ilgisi çekebilmek için (biyolojik çeşitliliği rahatsız etmeyecek mesafede ve özellikte) gününbirlik faaliyetlere yönelik düzenlemeler yapılabilir.
- Ziyaretçilerin kuş türlerini rahatsız etmeden ve daha iyi görebilmesi için kamufle edilmiş ulaşım yolları, kuş gözlem kulesi ve kuş gözlem evi inşa edilebilir; alana bilgilendirici ve yönlendirici tabelalar konulabilir.
- Değişik hedef guruplara yönelik ilgi uyandıran ve bilgilendirici yayınlar hazırlanabilir, yakın çevreden başlamak kaydıyla, özellikle öğrenciler ve gençler olmak üzere kuş gözlemcilerinin ve fotoğrafçılarının ilgisini alana çekecek tanıtım faaliyetleri, etkinlikleri veya programları geliştirilebilir ve uygulanabilir.
- Eğitim ve tanıtım faaliyetleri için İzzet Baysal Üniversitesi ile daha güçlü ilişkiler kurulabilir.

Doğa Araştırmaları Derneği

**tüm yaban hayatının doğal yaşama ortamlarında
soyları tehdit ve tehlike altında olmaksızın yaşamlarını ve
varlıklarını sürdürebildikleri bir Türkiye için çalışır.**

Dikkat ve ilginiz için TEŞEKKÜRLER !

YENİÇAĞA GÖLÜ SORUN ANALİZİ

KÖK NEDEN	NEDEN	SORUN	ETKİ
Havzadaki tarım alanlarının atık sularını taşıyan dere ve kanalların tamamı göle dökülüyor.	Yüzeysel sularla tarım alanlarından taşınan kimyevi gübre ve zirai mücadele ilaçlarının kalıntıları	SU KALİTESİNİN BOZULMASI	Alanın biyolojik, ekolojik ve sosyoekonomik değerleri zarar görüyor.
Gübre ve zirai mücadele ilaç kullanımı konusundaki bilgi ve bilinç eksikliği			
Göl çevresindeki köylerin evsel atık suları dere ve kanallarla göle taşıyor	Evsel ve Endüstriyel atıkların göle taşınması		
Kanalizasyon şebekesi yetersiz olduğundan ilkbaharda suları taşıyamıyor ve atık sular göle karışıyor.			
Elektrik kesildiğinde pompalar çalışmıyor ve atık sular göle karışıyor.			
Pompalar eski olduğundan havalandırma deliklerinden atık sular sızıntı yapıyor.			
Otoyol ve devlet yolunun gölün hemen bitişiğinden geçmesi	Otoyollardan taşınan kirleticiler		
Otoyol ve devlet yolundan yağışlarla yıkanan kimyasalların göle taşınmasını önleyecek tedbirler yok			

KÖK NEDEN	NEDEN	SORUN	ETKİ
Piyasadaki yüksek torf talebi ve iyi gelir sağlaması	Torf çıkarılması	DOĞAL ALANLARIN TAHRİBİ VE DARALMASI	Biyolojik çeşitlilik zarar görüyor. Buna bağlı olarak alanın ekolojik ve sosyoekonomik değerleri zarar görüyor.
Yürürlükten kaldırılan sayılı kanun	Kurutma çalışmaları (Bu sorun güncel değil)		
Halkın arazi talebi			
Siyasi baskılar			
Denetim eksikliği	Yeni tarım alanlarının açılması		
Kurumların ve yöre halkının talebi	Rekreatif faaliyetler		

KÖK NEDEN	NEDEN	SORUN	ETKİ
	Alışkanlıklar	Çöp ve diğer katı atıkların gelişigüzel çevreye ve derelere atılması	Alanın peyzaj değeri azalıyor Su kalitesi bozuluyor
	Bilinçsizlik		
Gölde ticari değeri yüksek balık stoklarının artma istek ve beklentisi	Denetim eksikliği	Yabancı balık türlerinin göle bırakılması	Balık stokları azalıyor
	Bilgi eksikliği, bilinçsizlik	Yasadışı su ürünleri avcılığı	
	Denetim eksikliği		
Bölgede, doğa koruma ile ilgili güçlü sivil toplum kuruluşlarının bulunmaması	Bilgi eksikliği, bilinçsizlik	Yasadışı kara avcılığı	
Personel yetersizliği	Denetim eksikliği		
Kolluk kuvvetleriyle koordinasyon eksikliği			

Doğa Araştırmaları Derneği

**tüm yaban hayatının doğal yaşama ortamlarında
soyları tehdit ve tehlike altında olmaksızın yaşamlarını ve
varlıklarını sürdürebildikleri bir Türkiye için çalışır.**

Dikkat ve ilginiz için TEŞEKKÜRLER !